

UNIVERSITÀ DI GENOVA
FACOLTÀ DI LETTERE

M. VALERII MARTIALIS

EPIGRAMMATON LIBER

INTRODUZIONE E TESTO CRITICO
DI
UGO CARRATELLO

ISTITUTO DI FILOLOGIA CLASSICA E MEDIEVALE
1980

pp. 1-118

Publicazioni no. 06

- B. L. Ullman *Tibullus in the Mediaeval florilegia*, in « Classical Philology » XXIII 1928, pp. 128-174.
- B. L. Ullman *Classical Authors in Certain Mediaeval florilegia*, in « Classical Philology » XXVII 1932, pp. 1-42.
- E. Valenziani - E. Cerulli *Indice generale degli incunaboli delle biblioteche d'Italia IV* Roma 1965.
- F. Walter *Zur lateinischen Dichtern* in « Wiener Studien » XLV 1926-27, pp. 109-116.
- O. Weinreich *Studien zu Martial. Literarhistorische und religionsgeschichtliche Untersuchungen* Stuttgart 1928 (« Tübinger Beiträge zur Altertumswissenschaft » IV).
- R. Weiss *In memoriam Domitii Calderini* in « Italia medioevale e umanistica » III 1960, pp. 309-321.
- M. Wellmann s. v. Büffel in *R.E.* III, c. 992 sg.
- P. Wessner in « Jahresbericht über die Fortschritte der klassischen Altertumswissenschaft » CLXXXVIII 1921, pp. 73-77 (su Verrio Flacco, Festo, Paolo Diacono).
- K. Willenberg *Die Priapeen Martials* in « Hermes » CI 1973, pp. 320-351.
- E. Williger in « Gnomon » VII 1931, pp. 423-429 (recensione a O. Weinreich *Studien zu Martial*).
- G. Wissowa in L. Friedlaender *Darstellungen aus der Sittengeschichte Roms in der Zeit von August bis zum Ausgang der Antonine IV*⁹⁻¹⁰ (Anhänge) Leipzig 1921, pp. 290-296.
- A. Zingerle in « Zeitschrift für die österreichischen Gymnasien » XXXVIII 1887, pp. 34-35 (recensione alla prima edizione di W. Gilbert).

CONSPECTUS CODICUM ET NOTARUM

Codices

<i>H</i>	= Vindobonensis Lat. 277, saec. IX.
<i>T</i>	= Parisinus Lat. 8071, saec. IX-X.
<i>R</i>	= Leidensis Vossianus Lat. Q 86, saec. IX-X.
<i>K</i>	= « vetustissimus » codex qui non extat.
<i>p</i>	= Parisinus Lat. 7647, saec. XII-XIII.
<i>n</i>	= Parisinus Lat. 17903, saec. XIII.
<i>e</i>	= Escorialensis Q. I. 14, saec. XIV.
<i>a</i>	= Atrebatensis 64, saec. XIV.
<i>b</i>	= Berolinensis Diez. B Sant. 60, saec. XIV.
<i>Bonon.</i>	= Bononiensis 2221, saec. XIV.
<i>Vindob.3</i>	= Vindobonensis Lat. 316, saec. XV.
<i>exc. Erf.</i>	= Berolinensis Theol. Lat. 381, saec. XV.

Vetustiores editiones praecipuae usque ad Aldinam 1501 (vett.)

π	= editio Romana 1470 c.
υ	= editio Veneta 1472 c.
ρ	= editio Romana 1473.
φ	= editio Ferrariensis 1471-75.
μ	= editio Veneta 1475.
κ	= editio Veneta 1480.
χ	= editio Veneta 1493.
λ	= editio Aldina 1501.

Recentiores editores post Aldinam (recc.)

<i>Iun.</i>	= A. de Jonghe
<i>Grut.</i>	= J. Gruter (Gruytère)
<i>Scriv.</i>	= P. Schryver
<i>Schrev.</i>	= K. Schrevel

10

Daedale, Lucano cum sic lacereris ab urso,
quam cuperes pinnas nunc habuisse tuas!

*T K*De Daedalo *T*2 pinnas *T*: pennas *Bonon. Vindob.3 vet. (K)*2 pennas *Iun. Grut. Scriv. Schrev. Schmied.*

11

Praestitit exhibitus tota tibi, Caesar, harena
quae non promisit proelia rhinoceros.
O quam terribilis exarsit pronus in iras!
Quantus erat taurus, cui pila taurus erat!

*T K*De rhinocerotis pugna prima *T*

1 praestitit (prestittit)... harena (arena) *Bonon. Vindob.3 vet. (K)*:
praestetit... arena *T* 4 quantus erat taurus cui pila (pilla) taurus erat
T: quantus erat cornu cui pila taurus erat *Bonon. Vindob.3 vet. (K)*

2 promisti *Scriv. (1621; 1629)* 4 quantus erat cornu *Iun. Grut.*
Scriv. Schrev. Schmied.

Sollicitant pavidi dum rhinocerotia magistri
seque diu magnae colligit ira ferae,
desperabantur promissi proelia Martis;
sed tandem rediit cognitus ante furor.

Namque gravem cornu gemino sic extulit ursum, 5
iactat ut inpositas taurus in astra pilas:
Norica tam certo venabula dirigit ictu
fortis adhuc teneri dextera Carpophori.

H T K

De rhinocerotis pugna secunda H T

Unum epigramma in H T Bonon. Vindob.3 (K); diviserunt vetl.
(1-6; 7-12)

2 colligit T Bonon. (collig Bonon. cum compendi signo) Vindob.3 vetl.
(K): colligi H 3 promissi Bonon. Vindob.3 vetl. (K): promissa T: pro-
missa H 4 tandem (ex tandem corr. H) rediit (redii Vindob.3) H T
Bonon. Vindob.3 (K): tamen is (iis φ) rediit vetl. 5 gravem T Bonon.
Vindob.3 vetl. (K): gradem H cornu (cornu φ) gemino H T Bonon.
Vindob.3 φ (K): gemino cornu vetl. cett. 6 iactat (iactet ρ) ut (et
π: ubi φ) inpositas (impositas Vindob.3 vetl. praeter π) taurus Bonon.
Vindob.3 vetl. (K): iectat ut in posita taurus T: iectat ut inposita
tauros H 7 Norica tam H T: Norica (Norica Vindob.3) quam Bonon.
Vindob.3 v: Dorica (Orica φ) quam vetl. cett. ictu T Bonon. Vindob.3
vetl. (K): iectu H 8 dextera H vetl.: dextra Bonon. Vindob.3: dex T
Carpophori (carpofori) T Bonon. Vindob.3 vetl. (K): carpori H

4 tamen is Iun. Grut. Scriv. Schrev. 5 gemino cornu Iun. Grut.
Scriv. Schrev. urum Scriv. (ita scribendum censuit et Iun., Dousae sen-
tentiam secutus) 7-12 novum epigramma fecerunt Iun. Grut. Scriv.
Schrev. Schmied. Schneid. Frdl. (sed Frdl. in appendice adfirmavit 1-6,
7-12 unum carmen esse) Cort. 7 Norica iam Schneid.: Norica quam
Frdl. (tam in appendice): Dorica quam Iun. Grut. Scriv. Schrev. Schmied.

Ille tulit geminos facili cervice iuvencos,
illi cessit atrox bubalus atque vison; 10
hunc leo cum fugeret, praeceps in tela cucurrit.
I nunc et lentas corripe, turba, moras.

9 tulit geminos facili (facile T γ) cervice (cervici T) H T vetl.: tulit
facili cervice Bonon. Vindob.3 (om. geminos [add. Vindob.3]) 10 illi
cessit (cesit, Vindob.3) Bonon. Vindob.3 vetl. (K): illi caessit H: ille ces-
sit T vison ρ Lds.: bison (biron T: biron φ) H T vetl.: hiron Bo-
non. Vindob.3 12 i nunc vetl.: nunc H T (om. i): et nunc Bonon.
Vindob.3 moras Bonon. Vindob.3 vetl. (K): mores H T